

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – NOVEMBER-2024

PAPER-I : RESEARCH METHODOLOGY AND MEDICAL STATISTICS

Date :18-11-2024
Monday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions : All questions are compulsory.

SECTION- A

1. शोधस्य वर्गीकरणं लिखित्वा, प्रयोगात्मकं शोधं वर्णनात्मकं शोधं च व्याख्यातव्यम् । 20
Write the classification of research and Explain Experimental Research and Descriptive Research.
2. आयुर्वेदस्य समकालीनविज्ञानस्य च शोधपद्धतीनां विषये विस्तरेण चर्चा कुर्वन्तु । 20
Discuss in detail about the methods of research in Ayurveda and contemporary sciences.
3. टिप्पणी कार्याः। Write short notes. 20
 - (A) संस्थागतनैतिकसमिति ।
Institutional Ethical Committee.
 - (B) भावी अध्ययनं पूर्वावलोकनात्मकमध्ययनं च ।
Prospective and Retrospective study.
 - (C) कन्सॉर्ट मार्गदर्शिका ।
CONSORT Guidelines.
 - (D) नैदानिकसंशोधने त्रुटिः पूर्वाग्रहः च ।
Error and bias in clinical research

SECTION- B

4. परिवर्तनशीलतायाः मापकाः के सन्ति ? तेषां सांख्यिकीयमहत्त्वं किम् ? 20
What are the measures of variability? What is their statistical significance ?
5. टिप्पणी कार्याः। Write short notes. 20
 - (A) SPSS कार्यक्रमस्य अनुप्रयोगाः ।
Applications of SPSS programme.
 - (B) एनोवा तस्य अनुप्रयोगाः च ।
ANOVA and its applications.
 - (C) प्रकार-1 त्रुटयः प्रकार-2 त्रुटयः च ।
Type-I and Type-II errors.
 - (D) काई-वर्गपरीक्षणम् ।
Chi Square Test.

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : AYURVED SAMHITA EVAM SIDDHANTA

Date :19-11-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 तन्त्रगुणानां अनुसंधान पत्र)Research paper) लेखन संदर्भेण महत्वं सोदाहरणं वर्णयत । 15
Describe the importance of *Tantraguna* with reference to writing of research paper with examples.
- 2 आयुर्वेदोक्तस्य सद्बृत्तस्य विविधचर्याणां च महत्त्वं जीवनशैलीजन्यविकाराणां सन्दर्भे लिखत । 15
Write about the significance of noble acts and different types of routines discussed in Ayurveda in relation to life style disorders.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) कल्पनाः ।
(B) पाण्डुलिपेः संग्रहं संरक्षणञ्च ।
(C) चरकासंहितायाः विमानस्थानस्य महत्त्वम् ।
(D) शतपत्रभेदन न्याय ।
Write short notes.
(A) *Kalpana*
(B) Collection and conservation methods of manuscripts
(C) Importance of *Vimanasthana* of Charaka Samhita.
(D) *Shatapatrabhedana Nyaya*.

SECTION – B

- 4 षड्दर्शनानां विविधवादानां विवेचनं कृत्वा तेषां आयुर्वेदे समुपलब्धविषयैः सह तुलनात्मकं वर्णनं च लिखत । 15
Write about the principles of *Shadadarshanas* and compare those subjects with description of Ayurveda.
- 5 त्रिस्कन्धज्ञानस्य आयुर्वेद चिकित्सायां महत्त्वं वर्णयत । 15
Describe the importance of knowledge of *Triskandha* for Ayurveda treatment.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) वैशेषिक दर्शनानुसारेण सृष्टि उत्पत्ति ।
(B) अनुमान परीक्षायाः अनुसंधाने महत्त्वम् ।
(C) आयु शब्दस्य पर्यायाः तेषां अर्थश्च ।
(D) समवायस्य चिकित्सकीयमहत्त्वम्।
Write short notes.
(A) *Srishti Utpatti* according to *Vaisheshika Darshana*.
(B) Importance of *Anumana Pariksha* in research.
(C) Synonyms of term *Ayu* and their meanings.
(D) Clinical significance of *Samavaya*.

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER-II : KAYACHIKITSA

Date :19-11-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 अद्यतन जीवनशैल्यानुसारं पथ्यापथ्यां परिवर्तनं सूचयन्तु, चिकित्सायां तस्य महत्त्वं च लिखन्तु। 15
Suggest modification in *Pathyapathya* as per the today's lifestyle and write its importance in *Chikitsa*.
- 2 आतुर परीक्षायाः महत्त्वं किम् ? दशविध परीक्षा तस्य चिकित्सामहत्त्वेन सह वर्णनं कुरुत। 15
What is the importance of *Atura Pariksha* ? Describe *Dashavidha Pariksha* with its clinical importance.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) आसनस्य चिकित्सा उपयोगिताः ।
(B) औषध सेवा कालः ।
(C) अंशांशकल्पनायाः महत्त्वं चिकित्सायां व्याख्यातव्यम् ।
(D) उपचारे नैमित्तिक रसायनस्य भूमिका उदाहरणेन सह।
Write short notes.
(A) Scope of Aasana in the treatment.
(B) Aushadha Sevana Kala.
(C) Explain importance of Amshansha Kalpana in the treatment.
(D) Role of Naimittika Rasayana in the treatment with example.

SECTION - B

- 4 मनोबहस्रोतानां रोगचिकित्सासिद्धान्तं विस्तरेण व्याख्यातव्यम्। 15
Explain the line of treatment of diseases of *Manovaha Srotas* in detail.
- 5 अधोलिखितानां आयुर्वेदिक योगानां मुख्य घटकानि, सूचकाः, रोगाधिकरणं च लिखत। 15
Write the main ingredients, indications and *Rogadhikara* of below mentioned Ayurvedic formulations.
1. अविपत्तिकर चूर्ण Avipattikara Churna
2. अश्वगन्धारिष्ट Ashwagandharishta
3. कनकासव Kanakasava
4. स्मृतिसागर रस Smritisagar Rasa
5. अमृत भल्लातक रसायन Amrita Bhallataka Rasayana
- 6 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) ईईजी उपयोगिताः।
(B) रायल्स ट्यूब निवेशनम्।
(C) आपत्कालीन चिकित्सा - तीव्र गंभीर श्वास।
(D) श्लोकं सम्पूर्णं कृत्वा सन्दर्भेण वर्णयतु।
कुर्याच्छोणितरोगेषु.....। ॥
Write short notes.
(A) Utility of EEG.
(B) Ryle's Tube Insertion.
(C) Emergency treatment of Acute Severe Asthama.
(D) Complete the Shloka and describe with reference.
कुर्याच्छोणितरोगेषु.....। ॥

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER-II : PANCHAKARMA

Date :19-11-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION-A

- 1 क्रियाकाले पंचकर्मस्य भूमिका । 15
Role of *Panchakarma* in *Kriyakala*.
- 2 समन्वयस्य विशेष सन्दर्भे लोकोमोटर तन्त्रस्य परीक्षण पद्धति व्याख्यातु । 15
Explain method of examination of Locomotor system with special reference to Co-ordination.
- 3 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) आमवात, वातरक्त संधिवातस्य विभेदक निदान ।
(B) सर्वाङ्गिकल स्पोन्डिलोसिस परीक्षण ।
(C) द्वि कपाल तन्त्रिकास्य परीक्षण ।
(D) "Psoriatic skin lesion" परीक्षण ।
Write short notes.
(A) Differential diagnosis of *Amavata*, *Vatarakta* and *Sandhivata*.
(B) Examination of cervical spondylosis.
(C) Examination of IXth cranial nerve.
(D) Examination of Psoriatic skin lesion.

SECTION-B

- 4 पंचकर्माणि गवेषणस्य विभिन्न क्षेत्राणां वर्णनं कुर्वन्ति । 15
Describe the different fields of research in *Panchakarma*.
- 5 शोधनस्य पूर्वपश्चातकर्म कोष्ठाग्नि प्रयुक्त पक्षं वर्णयतु । 15
Describe applied aspects of *Kostha* and *Agni* in *Purva* and *Paschatkarma* of *Shodhana*.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) वमनकर्माणि प्रयुक्तानि विविधानि औषधकल्पनानि ।
(B) संशोधन कर्म योग्याः ।
(C) पर्यावरण अनुकूल पंचकर्मगृह प्रतिष्ठान मार्गदर्शिका ।
(D) रसादि संसर्जनक्रम ।
Write short notes.
(A) Various *Aushadha Kalpana* used in *Vamana Karma*.
(B) Indications of *Samshodhana Karma*.
(C) Guidelines of Eco-friendly *Panchakarma* theatre establishment.
(D) *Rasadi Samsarjana Krama*.

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : DRAVYAGUNA VIGYAN

Date : 19-11-2024

Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 परादिगुणानां विवरणं कृत्वा तस्य चिकित्सकीय संदर्भे प्राधान्यं वर्णयत् । 15
Explain Paradi Guna and its role in clinical practice.
- 2 चरकमतेन आहारद्रव्याणाम् वर्गीकरणम् वर्णयत् । 15
Describe the classification of Aharadravyas according to Charaka.
- 3 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) कर्म वीर्यवाद ।
(B) रसो निपाते द्रव्याणां..... । सविस्तार वर्णयत् ।
(C) अंगमर्दप्रशमन द्रव्यस्य कार्यकारित्वा कथं भवतीति विवेचयत् ।
(D) द्रव्याणां विशेषपरिचये पर्यायस्य महत्त्वम् वर्णयत् ।

Write short notes.

- (A) Karma viryavada
- (B) रसो निपाते द्रव्याणां..... । Explain in detail.
- (C) Describe the mode of action regarding Angamarda Prashamana Dravyas in detail.
- (D) Explain the relevance of Paryaya (Synonyms) in plant identification.

SECTION – B

- 4 फार्माकोलोजी निरुक्तिं लिखत तथा ADME विषये विवरणं कुरु । 15
Define Pharmacology and write about ADME.
- 5 आयुर्वेदिक फार्माकोपिया ऑफ इंडिया मतेन काष्ठ द्रव्याणां माननिकरण विधि वर्णयेत् । 15
Write drug standardization and quality control of herbal drugs according to Ayurvedic Pharmacopoeia of India recommended methods.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) ए.पी.आइ. ।
(B) द्रव्यगुण विषये प्रतिनिधी एवं अपमिश्रण द्रव्यस्य महत्वं वर्णयत् ।
(C) अग्रीय औषधस्य चिकित्सीय महत्वं वर्णयेत् ।
(D) आचार्य चरकमतेन भेषज परीक्षा विधि वर्णयेत् ।

Write short notes.

- (A) A.P.I
- (B) Importance of Substitute and Adulterant in Dravyaguna.
- (C) Describe applied aspect of Agrya Aushada.
- (D) Describe Bheshaj Pariksha Vidi according to Acharya Charaka.

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : RASASHASTRA EVAM BHAISHAJYA KALPANA

Date :19-11-2024

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Tuesday

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 रसशास्त्रस्य मूलभूत सिद्धान्तानां वर्णनं कृत्वा तेषां औषध योग निर्माण विज्ञाने महत्त्वं लिख्यताम् । 15
Write down fundamental principles of *Rasa Shastra* and its role in Ayurvedic Pharmaceuticals.
- 2 औषध सेवनकाल विषये विस्तृतं लेखं लिखित्वा एतस्य चिकित्सीय महत्त्वं आयुर्वेदिक मतानुसारेण, आधुनिक मतानुसारेण च वर्णयत् । 15
Elaborate time of drug administration in detail and describe its clinical importance according to Ayurvedic as well as contemporary sciences.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) जी.एम.पी.
(B) लोहितीकरणम्
(C) अर्क कल्पना
(D) मित्र पंचकम्
Write short notes.
(A) G.M.P.
(B) Lohitikarana
(C) Arka Kalpana
(D) Mitra Panchaka

SECTION – B

- 4 बाह्य प्रयोगानां कल्पनानां वर्णनं कुर्वन् लेप कल्पनायां भूत्याः उन्नत्याः विस्तृतं वर्णनं क्रियताम् । 15
Elaborate topical dosage form and advancement of *Lepa Kalpana* in details.
- 5 'आयुर्वेदिक योगानां विषाक्तता' इति विषयस्य अध्ययनार्थं विभिन्न दिशानिर्देशाणां व्याख्यां क्रियताम् । 15
Explain different guidelines for toxicity study of Ayurvedic formulations.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) एक्स.आर.डी. अध्ययनम्
(B) सी.सी.आर.ए.एस. परिचयः
(C) ए.पी.आई. तस्य विभागाश्च
(D) सवीर्यता अवधि अध्ययनम्
Write short notes.
(A) XRD analysis
(B) CCRAS introduction
(C) API and its parts
(D) Stability study

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : SHALYA

Date :19-11-2024

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Tuesday

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 'षट् क्रियाकाल' वर्णनं कुरु एतस्य चरणानि एवं शल्य चिकित्साभ्यां अस्य महत्वं स्पष्टयत् । 15
Explain concept of Shat Kriyalkaal and its stages and importance in Surgical practice.
- 2 'मर्मधातस्य अवधारणा' तथा शल्य चिकित्सायां तस्य प्रासङ्गिकानां व्याख्यातव्यम् । तस्य परिणामान् अपि व्याख्यातव्यम् । 15
Explain concept of Marmaghat and its relevance in Surgical practice. Also explain its consequences.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) रक्तनिरोधकौशधम् ।
(B) रक्षाकर्म ।
(C) गुदगत शल्यचिकित्सायां पथ्या-अपथ्य ।
(D) क्षारवर्ती ।
Write short notes.
(A) Hemostatic drugs.
(B) Rakshakarma.
(C) Pathyapathya in anorectal surgery.
(D) Ksharvarti.

SECTION – B

- 4 शल्यक्रियायां रक्तपुतिता एवं अपूतितायां महत्त्वम् वर्णयत् । 15
Explain septicemia in surgical practice and importance of asepsis.
- 5 सामान्य संज्ञाहरणः, चरणानि, औषधी प्रयोगः, तथा च उपद्रवानि वर्णयत् । 15
Explain general anesthesia, stages and drug used, also explain its complications.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) अग्निकर्मः ।
(B) पूर्वकर्मः ।
(C) क्षारकर्म ।
(D) एषण कर्म ।
Write short notes.
(A) Agnikarma.
(B) Poorvakarma.
(C) Ksharkarma.
(D) Eshana Karma.

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : SHALAKYA

Date :19-11-2024

Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 त्राटक कर्मस्य संभावित क्रियासह नेत्र स्वास्थ्यस्य रक्षणार्थं समुपयोगी दिनचर्यायाः ऋतुचर्यायाश्च घटकानां वर्णनं कुरुत। 15
Detail the Dincharya and Ritucharya components useful in the maintenance of ocular health along with the probable mode of action of Trataka Karma.
- 2 कवलगण्डूषयोः विभिन्नैः उपयोगैः सह आयतनानुसारं मुखरोगाणां वर्गीकरणं कुरुत। 15
Describe the classification of Mukha Rogas as per Aayatana with differential uses of Kawal and Gandusha.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) नेत्रचिकित्सायामञ्जनकर्मस्य महत्त्वम्
(B) नेत्रक्रियाशरीरम्
(C) जीवन्त्यादि घृतम्
(D) कर्ण धूपनम्
Write short notes.
(A) Importance of Anjan Karma in Netra Chikitsa
(B) Netra Kriya Sharir
(C) Jivantyadi Ghrita
(D) Karna Dhupana

SECTION - B

- 4 Intraocular pressure मापनार्थं नैदानिक पद्धतीनां विवेचनं कुर्वतु तथा काइनेटीक स्टेटीक पेरिमेट्री अन्तरं सविस्तारेण विवेचयत। 15
Explain clinical methods for measuring intraocular pressure and detail the difference between kinetic and static perimetry.
- 5 कर्ण रोगे निदानानाम् आलोचनात्मक दृष्ट्या विवेचनं कुरुत तथा च कर्णरोगस्य चिकित्सायाम् उपयोगी चिकित्सकीय प्रक्रियायानां व्याख्यां कुरुत। 15
Critically analyse Nidan of Karna Rogas and explain the useful therapeutic procedures in Karna Roga Chikitsa.
- 6 टिप्पणी कार्याः। Write short notes. 20
(A) जिह्वा परीक्षणम् | Examination of Tongue
(B) FFA (Fundus Fluorescein Angiography)
(C) पैरानेजल साईनस परीक्षणम् | Examination of Para Nasal Sinuses
(D) Rhomberg's Test

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : ROGANIDANA EVAM VIKRITI VIGYANA

Date :19-11-2024

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Tuesday

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 "तानि दुष्टानि रोगायः विशुद्धानि सुखाय च" सूत्र ससन्दर्भ विवेचनं कुरु व्याधिनिर्माणे स्रोतसां महत्वं च प्रतिपादयत । 15
"तानि दुष्टानि रोगायः विशुद्धानि सुखाय च" Describe this stanza with context. Explain importance of Srotas in development of diseases.
- 2 आम व्याख्या, हेतु, सामान्य लक्षण लिखित्वा, समकालीन विज्ञान संदर्भे आमस्य वर्णनं कुर्वन्तु । 15
Writing definition, common causative factors and symptoms of Ama, explain the Ama in context of contemporary science.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) उपधातुप्रदोषज विकारा ।
(B) उपद्रव अरिष्ट भेद ।
(C) अन्योन्य आवरण ।
(D) षट्क्रियाकाल –प्रयुक्तःपक्षः ।
Write short notes.
(A) Upadhatupradoshaja Vikara
(B) Difference between Upadrava & Arishta
(C) Anyonya Avarana
(D) Shatkriyakala – applied aspects.

SECTION - B

- 4 यकृत कार्य परिक्षणाधारे कामला (Jaundice) प्रकारस्य निदान वर्णयत । 15
Describe diagnosis of the type of Jaundice on the basis of liver function test.
- 5 आतुरबल परीक्षाविधि विस्तरेण वर्णयत । 15
Explain in details about Aturbala examination methods.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) जिह्वापरिक्षण महत्त्व ।
(B) षड्विध परीक्षा ।
(C) ग्लायकोसायलेटेड हिमोग्लोबिन टेस्ट ।
(D) तीव्र हृदयाभिघाते विद्युत हृद आलेख विकृति ।
Write short notes.
(A) Importance of tongue examination
(B) Six fold examination
(C) Glycosylated haemoglobin Test
(D) ECG abnormality in acute MI

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : PRASUTI TANTRA EVAM STRI ROGA

Date : 19-11-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 मूढगर्भ चिकित्सायां प्रयुक्तानि शस्त्रकर्माः लिखित्वा तेषां उपयोगी शस्त्राणां वर्णनं कुरु । 15
Write the Shastrakarmas and Shastras used for Moodhagarbha Chikitsa.
- 2 स्त्रीरोग सम्बन्धि विशेष चिकित्सा विस्तरेण वर्णयत । 15
Write in detail the special therapies for the management of Stree Roga.
- 3 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) चंद्रप्रभावटी ।
(B) अधुना गर्भाधान विधिष्य महत्वम् ।
(C) रजःप्रवर्तनी वटी ।
(D) गर्भविस्सायां पथ्यापथ्यम् ।
Write short notes.
(A) Chandraprabha Vati
(B) Importance of Garbhadhan Vidhi in present era
(C) Raja Pravatani Vati
(D) Pathya-Apathya during Pregnancy.

SECTION - B

- 4 प्रसूति तंत्र स्त्रीरोगेषु च प्रयुक्त विविधानि नैदानिक पद्धतिः उपयोगिता वर्णयत । 15
Write the utility of different diagnostic techniques use it in obstetrics and Gynaecology.
- 5 प्राच्यपाश्चात्य मतानुसारेण अस्थायी गर्भनिरोधक विधयः वर्णनं कुरु । 15
Describe temporary contraceptive measures from Ayurveda and modern point of view.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) प्रसव समये गर्भाशयगत जैवभौतिक परिवर्तनम् ।
(B) एम टी पी ऍक्ट ।
(C) स्त्रीश्रोण्याः प्रायोगिक रचना शारीरम् ।
(D) गर्भोदक ।
Write short notes.
(A) Biophysical changes occur in uterus during labor
(B) MTP ACT
(C) Applied anatomy of female pelvis
(D) Amniotic fluid

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : KAUMARBHRITYA - BALAROGA

Date :19-11-2024

Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 आयुर्वेदस्य बालस्वास्थ्यसेवाविशिष्टानि सामर्थ्यं निरूपयन्तु। 15
Define the Strengths of Ayurveda specific to child health care.
- 2 वयस्कानां तुलने बालकानां रचनाशारीरं क्रियाशारीरं च भेदं वर्णयन्तु। 15
Describe the Anatomical and physiological differences in children compared to adults.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) एम.आर.आई.
(B) मोरो रिफ्लेक्स
(C) अन्नप्राशनम्
(D) रोट्टा वायरस वैक्सीन
Write short notes.
(A) MRI
(B) Moro reflex
(C) Annaprashana
(D) Rota Virus Vaccine

SECTION - B

- 4 बालचिकित्साशास्त्रे धूपनं रक्षाकर्म च तेषां चिकित्साप्रयोगं वर्णयन्तु। 15
Describe the Dhoopana and Raksha karma and their clinical application in pediatric practice.
- 5 नवजात प्राणप्रत्यागमनप्रयुक्तानां सामान्ययन्त्राणां तेषां सङ्केतानां च वर्णयन्तु। 15
Describe the common instruments and their indication that are used in Neonatal resuscitation.
- 6 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) व्याधिक्षमत्वम्
(B) दन्तोद्भेद-गदान्तक-रसः
(C) वचा
(D) बाल रसायनम्
Write short notes.
(A) Vyadhi-Kshamatva
(B) Dantodbheda-Gadantaka Rasa
(C) Vacha
(D) Bala Rasayana

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : KRIYA SHARIRA

Date : 19-11-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

- Instructions: 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 अष्टविध सारं विस्तरेण व्याख्यातव्यम् । 15
Explain in detail Ashtavidha Sara
- 2 ओजः किं ? ओजस्य गुणं कर्म स्थानं प्रमाणं प्रकारं च व्याख्यातव्यम् । 15
What is Ojas ? Explain the qualities (Guna), functions (Karma), Site (Sthana), Quantity (Pramana) and types (Prakara) of Ojas
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) लोक-पुरुष साम्यस्य शारीर-क्रियात्मक महत्वं ।
(B) त्रिगुणस्य क्रियाशारीरे महत्त्वम् ।
(C) इन्द्रिय पञ्च पंचक ।
(D) वात प्रकृति लक्षण ।
Write short notes.
(A) Physiological importance of Loka-Purusha Samya
(B) Importance of Triguna in Kriya Sharira
(C) Indriya Pancha Panchaka
(D) Vata Prakriti Lakshana

SECTION – B

- 4 हृदयचक्रस्य च हृदयस्पन्दनस्य नियमन विषये टिप्पणीं कार्याः । 15
Write a note on cardiac cycle and regulation of heart rate
- 5 मस्तिष्कस्य (ब्रेन) , मस्तिष्ककाण्डस्य (ब्रेन स्टेम), मेरुदण्डस्य (स्पाइनल कॉर्ड) च 15
कार्याणि विस्तरेण व्याख्यातव्यम् ।
Explain in detail functions of brain, brainstem and spinal cord
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) पॉज़िटिव निगेटिव च प्रतिक्रियातन्त्रम् (पॉज़िटिव निगेटिव फीडबैक मेकेनिज़्म) ।
(B) कङ्कालस्नायु संकोचन तन्त्रम् ।
(C) स्त्री प्रजननहार्मोनस्य कार्याणि ।
(D) क्षुद्रान्त्रे अन्नस्य यांत्रिकं पाचनम् ।
Write short notes.
(A) Positive and negative feedback mechanisms
(B) Mechanisms of contraction of skeletal muscles
(C) Functions of female reproductive hormones
(D) Mechanical digestion of food in small intestine

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : RACHANA SHARIRA

Date :19-11-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Instructions: All questions are compulsory & Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 शुद्धशुक्रार्तवयोः परिचयं दत्वा गर्भाधानं गर्भपोषणं च विस्तरेण लिखत । 15
Give the introduction of Shuddha Shukra and Aartava. Describe the Garbhadhaana and Garbhaposhana in detail.
- 2 राशिपुरुषस्य महत्वं वर्णनं च लिखत । 15
Explain the Rashipurush and it's importance
- 3 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) जिह्वा सूक्ष्म शारीर
(B) आत्मज एवं रसज् भाव
(C) दौहदनी
(D) वृक्क सूक्ष्म शारीर
Write short notes.
(A) Histology of Tongue
(B) Aatmaj & Rasaja Bhava
(C) Dauhradni
(D) Histology of Kidney

SECTION – B

- 4 अस्थि प्रकारान् प्राचीनार्वाचीन मतानुसारेण सोदहरणं वर्णयत । 15
Describe the types of bone as per the ancient and modern along with examples.
- 5 आचार्य चरक मतान्तरेण कोष्ठाङ्ग एवं अधिवृक्क ग्रन्थि विस्तृत वर्णनम् लिखत । 15
Explain Koshthanga as per Acharya Charak and details about adrenal gland.
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) सिनेप्स
(B) सिरा, धमनि, स्रोतस् असाम्य
(C) सन्धि प्रकार
(D) कूर्चा, सेवनी
Write short notes.
(A) Synapse
(B) Difference among the Sira, Dhamni & Srotas
(C) Type of Joints
(D) Kurch, Sevani

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER-II : SWASTHAVRITTA

Date :19-11-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

- Instructions: 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

- 1 स्वास्थ्यस्य प्रवर्धनं रोगनिवारणे च रसायनस्य भूमिकाः काः सन्ति ? मातृबालस्वास्थ्ये रसायनस्य व्याप्तिम् व्याख्यातव्यम् ? 15
What are the Roles of Rasayana in promotion of health and prevention of diseases?
Explain the Scope of Rasayana in mother and child health.
- 2 यावद्ध्यस्याशनमशितमनुपहत्य..... उद्धरणं व्याख्यातव्यम् तथा स्वास्थ्यनिवारणस्य विषये तस्य महत्त्वम् । 15
यावद्ध्यस्याशनमशितमनुपहत्य..... explain the quotation and its importance in respect of health prevention.
- 3 टिप्पणी कार्याः। 20
(A) स्वास्थ्यस्य आयामाः
(B) वसंत ऋतु पथ्या अपथ्या च
(C) अग्निमान्द्यस्य प्रबन्धने आकाश महाभूतस्य भूमिका
(D) सहभुवः अन्तराये च
Write short notes.
(A) Dimensions of health
(B) Vasant Ritu Pathya & Apathya
(C) Role of Akas Mahabhutas in management of Agnimandya
(D) Sahbhuva and Antaraye

SECTION – B

- 4 महामारीविज्ञानस्य सिद्धान्ताः व्याख्यातव्याः तस्य च प्रयोगः? रोगनिवारणे क्रियाकालस्य भूमिकां व्याख्यातव्यम्। 15
Explain the Principles of Epidemiology and its application? Explain the role of Kriya Kala in disease prevention.
- 5 पर्यावरणप्रदूषणस्य कृते किं किं नवीनतरं खतराणि सन्ति ? जलप्रदूषकाः स्वास्थ्ये तस्य प्रभावः च व्याख्यातव्याः ? 15
What are the newer threats for the Environment pollution ? Explain the water pollutants and its effect over health?
- 6 टिप्पणी कार्याः । 20
(A) आपदा प्रबन्धन चक्रस्य
(B) गर्भिणीस्य आहार योजना
(C) मधुमेहस्य योगिक प्रबन्धनम्
(D) एसडीजी
Write short notes.
(A) Cycle of Disaster Management
(B) Diet Plan of Pregnant woman
(C) Yogic management of Diabetes
(D) SDG

आयुर्वेद शिक्षण एवं अनुसंधान संस्थान, जामनगर

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - NOVEMBER-2024

PAPER - II : AGADA TANTRA

Date : 19-11-2024
Tuesday

Time : 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

- Instructions : 1. All questions are compulsory.
2. Use separate answer-book for each section.

SECTION – A

1. स्थावर विषस्य अधिष्ठानाः के सन्ति ? स्थावर विषवेगस्य लक्षणं चिकित्सां च कथयतु । 15
Which are the Adhithana of Sthavar Visha ? Describe the symptoms and treatment of Sthavara Visha Veg.
2. विषस्य विभिन्नानि निदानविधि विषये लिखन्तु । 15
Write about different diagnostic methods of poison.
3. टिप्पणी कार्याः। 20
(A) व्यवहारआयुर्वेदं परिभाषयतु ।
(B) दूषीविषां विस्तरेण व्याख्यातव्यम् ।
(C) अन्वेषणं किम् ? अन्वेषणस्य प्रकारान् वर्णयतु ।
(D) जठरप्रक्षालनं किम् ? विस्तरेण व्याख्यातव्यम् ।
Write short notes.
(A) Define Vyavahar Ayurved.
(B) Explain Dushi Visha in detail
(C) What is inquest ? Describe the types of inquest.
(D) What is gastric lavage ? Explain in detail.

SECTION – B

4. आयुर्वेदस्य एवम् विषविज्ञानस्य च अनुसार मद्यपानस्य प्रकाराः, चरणाः, संकेताः लक्षणाः 15
प्रबंधनं च विषये लिखन्तु ।
Write about types, stages, signs, symptoms and management of alcoholism according to Ayurved and toxicology.
5. प्रतिकारकं, विषप्रतिकारकं, प्रतिसीराणां च वर्णनं कुरुत । तस्य प्रशासनानि, जटिलतानि, 15
उपयोगानि च विस्तरेण लिखन्तु ।
Describe antidote, antivenom and antisera. Write it's administration, complications and utilisations in detail.
6. टिप्पणी कार्याः । 20
(A) मृत्युस्य चिकित्साविधिपक्षेषु लिखन्तु ।
(B) CPA अधिनियम ।
(C) FSL इति किम् ? तस्य संरचना कार्याणि च लिखत ।
(D) भारते विधिवैद्यकस्य प्राचीनप्रथानां विषये लिखत ।
Write short notes.
(A) Write about medicolegal aspects of death.
(B) CPA Act.
(C) What is FSL ? Write about its structure and functions.
(D) Write about ancient practices of Vidhivaidyaka in India.